СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 281. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го ГРУДНЯ 1949. No. 281. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 3, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки П'ЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ВУГЛЕКОПИ ПІДУТЬ ДО ПРАЦІ ПО ТРИ ДНІ В ТИЖНІ

Ню Йорк, 1 грудня. — Відновлений страйк 400,000 копальників при м'якому вугіллі покінчиться в понеділок 5 грудня, коли вони підуть до праці по три дні на тиждень. Наказ в цій справі видав голова майнерської юнії, Джан Л. Луїс, після наради з комісією політики цієї організації. Наказ викликав загальне здивування з огляду на несподіваний оборот в страйковім положенні. З нагоди частинної праці вуглекопів, що прийшла здогади, що Луїс хоче зискати на часі в переговорах з підприємцями, а не виголоджувати вуглекопів та не викликувати обурення публики.

З оточення президента Трумана, який перебуває на відпочинку в Кій Вест на Флориді, появилися вісті, що уряд вдоволений оборотом справи, бо це вказує на компромісовий настрій серед копальників у переговорах з підприємцями до заключення нового контракту. Уряд надіється, що в таких важливих часах, як теперішні, не буде застою в продукції і що вже незабаром дійде до замирення між обома сторонами.

Власники копалень виявили інший погляд. Вони негодують на частинну працю копальників, бо вони втратили зброю в боротьбі з Луїсом. Вони кажуть, що краще мати страйк, ніж частинну [illegible] Луїс хоче переговорювати [з по]динокими підприємцями, щоб у такий спосіб зломити їхню солідарність, а представники зорганізованих підприємств опираються таким переговорам. Вони кажуть, що переговори мають бути ведені тільки з організацією підприємців і обіймати інтерес цілої країни, а не тільки деякі околиці.

СИЛА НОВОЇ АТОМОВОЇ БОМБИ.

Вашингтон.— Після оповістки сен. Едвина Джансона про можливість виробу нової атомової бомби, тисяч раз сильнішої від тієї, яку скинено на місто Гірошима в Японії, знавці запускаються в калькуляції над знищенням, яке вона може принести. Нова бомба мала б бути вироблена з атому водня, а не урану, як було досі. Коли нова бомба буде тисяч раз сильнішою ніж перша, вона може принести тисяч раз більше шкоди. Кажуть що простір на якому діє бомба, треба обчислити математично приблизно квадратовим коренем зросту вибухової сили. Бомба в Гірошимі поширила знищення на просторі 2-4 квадравових миль, отже нова бомба, з тисяч раз більшою силою, може знищити більше ніж тридцять раз більше простору. Це було б коло 60-100 квадратових миль. Ясніше це значить таке: Одна бомба з водневого атому вистарчить на цілковите знищення якого-будь великого [мі]ста на світі. Це відкриття так настрашило науковців, що вони бояться брати на себе відповідальність працювати при виробі нової бомби, як кажуть браття Алсопи, кореспонденти щоденника Ню Йорк Гералд Трибюн.

ТАЙНІ ДОКУМЕНТИ НА ПРОЦЕСІ ПРОТИ ГІССА.

Ню Йорк.—Після переслухання Витакера Чемберса як свідка в процесі проти Алджера Гісса, обвинуваченого в кривоприсязі при відпеканні від участи в передаванні урядових документів в комуністичним шпигам, переслухано 16 інших урядових свідків, які мали підтримати свідоцтво Чемберса. Після того прокуратор предявив копії деяких тайних документів, які Гісс, як урядовець департаменту стейту, мав переписати й передати Чемберсові, як посередникові між Гіссом і шпигами. Один з документів це копія телеграми американського амбасадора в Парижі, Вилиєма С. Булита в процесі проти Алджера 1938. У цій телеграмі Булит звідомляє про розмову з французьким міністром, ві якого довідався що Сталін погрожує Франції що він заключить союз з Гітлером проти Франції й Великобританії. Це було 18 місяців перед тим, заки Сталін справді таку спілку з Гітлером заключив. Саме цю копію мав передати Гісс американським комуністичним шпигам, які співпрацювали з американськими комуністами для викликування відповідної акції в Америці.

ЛІВЕ КРИЛО МОРСЬКОЇ ЮНІЇ ПЕРЕМОЖЕНЕ.

Ню Йорк.—Загальне зібрання членів морської юнії східного побережжа ухвалило 1,714 голосами проти 566 викинути з своєї організації 15 членів, які почали перед двома тижнями револьту проти уряду юнії за усунення Дейвида Друммонда, бизнесового агента. Зібрання юнії три четвертими голосів одобрило присуд юнійного суду над 15 урядовцями, які вживали большевицької тактики підчас протесту проти усунення Друммонда. Переможцем вийшов теперішній уряд, на чолі якого стоїть Джозеф Корен.

ПОНАД БІЛІОН ВТРАТИ В БІЗНЕСІ ВНАСЛІДОК СТРАЙКІВ.

Вашингтон. — страйки у вугільній та сталевій продукціях зменшили бизнес різних підприємств в місяці жовтні, в якому звичайно бизнес доходить до верщка. Цього року, як подає секретаріят торгівлі, зменшилася продаж товарів на 1,300,000 менше в порівнянні з рухом у вересні, коли то продано товарів на 18,000,000,-000 долярів.

ФЕДЕРАЛЬНА ДОПОМОГА ЗМЕНШУЄ КІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ.

Вашингтон. — Асистент президента Трумана в робітничих справах, д-р Джан Стілмен, виявив, як уряд причиняється до зменшення біди підчас безробіття тим, що приспішує роздачу контрактів на федеральні роботи в різних околицях. Такі контракти роздано в одному тільки місяці вересні в 35 околицях, в яких панувало безробіття. Контрактів роздано тоді на загальну суму 73 мільйони долярів. Після того кількість безробітних почала маліти і в останнім тижні жовтня їхнє число виносило 3,576,000 на місце 4,095,000 в останнім тижні місяця липня.

Найбільше контрактів дістали стейти: Конетикат, Ілиной, Індіяна, Мейн, Масачусетс,

СЕН. СМИТ ЗА ЗАЙНЯТТЯ ФОРМОЗИ АМЕРИКОЮ

Вашингтон, 1 грудня. — Член сенатської комісії закордонних справ, Г. Александер Смит з Ню Джерзі, доракджує, щоб Злучені Держави вислали військо на необмежене заняття острова Формози. Головною ціллю такої експедиції було б виключити напад китайських комуністів на Формозу, щоб зробити з неї базу для своїх морських операцій проти островів, включаючи й Окінаву на Тихому океані, які є в посіданні Злучених Держав. Сен. Смит каже, що його пропозицію підтримують військові кола й ген. Доглес Мек Артур. Становище американського уряду таке, що Америка не може цього зробити без дозволу Об'єднаних Держав. Формоза належала давніше до Японії, одначе після програної війни вона віддала цей острів Китаєві, від якого його колись забрала.

ВИШИНСЬКИЙ ВІДКЛИКАВ СВІЙ ВИЇЗД.

Лейк Соксес, 2. грудня. — Совєтський міністер закордонних справ, що очолює совєтську делеґацію в Генеральній Асамблеї ОН, відкликав замовлене для нього місце на кораблі „Мавретанія", що сьогодні відчалює до Европи. Він рішив залишитися аж до кінця сесії, що наступить, правдоподібно, в половині цього місяця. На Мавретанії виїжджає, натомість, британський державний секретар, Гектор МекНіл.

ТИМОШЕНКО ЗНОВУ НА ОВИДІ

Заповідають його іменування командантом совєтських армій на заході.

Берлін, 2. грудня. — Після довшої мовчанки про відомого совєтського маршала Семена Тимошенка, тепер знову згадується про нього у зв'язку з передбаченими змінами на командних постах совєтської армії. Контрольований французами місцевий „Курієр" повідомляє, що Тимошенко мав би бути іменований на пост головнокомандуючого совєтськими збройними силами на заході, на місце маршала Константина Рокосовського. Тимошенко, як відомо, реорганізував совєтську армію безпосередньо перед другою світовою війною і опісля „визволяв" Західну Україну.

ОБМЕЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СВОБОДИ В БРАЗИЛІЇ

Ріо де Жанейро. — Уряд Бразилії почав обмежувати політичну свободу громадян з огляду на небезпеку від комунізму, який веде протибразилійську пропаганду. Найновіше обмеження таке, що поліція матиме право заборонити прилюдне віче, якщо на нього нема попереднього дозволу влади. Міністерство справедливости пояснює це зарядження так, що свобода слова буде втримана під умовою, що на вічах не буде пропаганди проти Бразилії. Повну свободу в Бразилії використовують комуністи на її знищення. Як зразок надужиівання свободи комуністами департамент справедливости пригадує, що підчас одного прилюдного віча комуністи викликали метушню і серед неї вбили одну жінку на те, щоб опісля могли накидатися на поліцію, наче б то поліція була винуватою цієї трагедії. Комуністична партія Бразилії поставлена поза законом і тому проти комуністів муситься вживати спеціяльних заряджень, пояснює міністерство.

УКРАЇНСЬКА ЯЛИНКА В МУЗЕЮ В ШІКАГО

Шікаго. — Музей Знання й Промислу уладжує цього року виставку Різдвяних декорацій, між ін. теж і Різдвяних Ялинок різних народів. Разом буде уставлених 17 ялинок від 26 листопада до Нового Року. Українська Ялинка має сільсько-господарський характер, бо стоїть серед купи соломи. Для декорацій додано галузки ґоґців, позолочені горіхи, жовті червоні яблука, різного роду печиво й маківки.

ГЕН. АСАМБЛЕЯ ПРИЙНЯЛА АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКИЙ ПЛЯН ЗАМИРЕННЯ

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ЗНОВУ ВКАЗАВ НА СОВЄТСЬКУ ЗАГРОЗУ ДЛЯ СВІТОВОГО МИРУ

Лейк Соксес, 2 грудня. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй прийняла вчора більшістю 53 голосів проти 5 совєтських американсько-британську резолюцію в справі світового замирення при допомозі точного респектування чартеру Об'єднаних Націй та скріплення міжнародної співпраці. Югославія єдина, що здержалася від голосування. Негайно після того Асамблея відкинула такою ж більшістю голосів совєтську резолюцію, в якій для замирення світу пропонується договір про ненапад між великодержавами та засуджується Злучені Держави і Британію за здогадну підготовку до війни. Безпосередньо перед голосуванням виступив ще канадійський представник, міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон, заявляючи, що совєтська „сфера впливів є найбільш експльозивним тереном в світі", становлячи „поваждаючу загрозу для миру, з доказами якої ми зустрічаємося кожного дня".

АЧЕСОН ОСТЕРІГАЄ КОРАБЕЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА

Секретар стейту Дін Ачесон, виступаючи в обороні політики департаменту стейту в китайській справі, висловив бажання, щоб американське населення перестало говорити про „рятування обличча" Америки. Він назвав це глупою повединкою, на яку звертають звичайно увагу у східних країнах. „Можна програти війну, можна втратити честь, але говорити про втрату обличча виглядає глупим" — сказав Ачесон. Ачесон вийшов з обвинуваченням китайських націоналістів в поломанні американських прав, коли вони стріляють на американські торговельні кораблі. Водночас він натаврував як неоправдані претенсії корабельного підприємства Ісбрандтсен Лайн щоб уряд дав конвої для його кораблів, які плинуть на китайських водах. Він радить не посилати кораблів у небезпечну полосу, як це роблять інші американські корабельні лінії. Хоч Америка вважає за незаконну блокаду, проголошену китайськими націоналістами, то він не має наміру посилати американські воєнні кораблі до комуністичних портів для охорони американських торговельних кораблів.

Ачесон ще раз натаврував поведінку китайських комуністів супроти Ворда.

СОВЄТИ ПРО „БРУДНІ АМЕРИКАНСЬКО - БРИТАНСЬКІ ПЛЯНИ" В ТИБЕТІ.

Москва, 2. грудня.—Московська преса виступила сьогодні з обвинуваченням, що американці і британці „співпрацюють в брудних плянах" відірвати Тибет від Китаю та вставновити там американсько-британську військову базу проти Совєтського Союзу. Доказом цього мав би бути побут і діяльність в Тибеті американського дослідника і радієвого коментатора, Ловала Тамаса.

ЕСПАНІЯ ХОЧЕ НАВ'ЯЗАТИ СТОСУНКИ З НІМЕЧЧИНОЮ

Бонн, 2 грудня. — Еспанський уряд звернувся до аліянтської Високої Комісії, висловлюючи своє бажання нав'язати стосунки зі західно-німецькою республікою та встановити там своє представництво. Вже раніше з подібними пропозиціями звернулися Швайцарія і Південна Африка. Заповідається, що ці пропозиції будуть полагоджені позитивно.

МОЛОДЬ ПІДГОТОВЛЯЄ ЧЕРГОВИЙ „ГОМІН УКРАЇНИ"

Ню Йорк, 1-го грудня. Великий успіх влаштованого Митрополитальним Комітетом Української Молоді „Гомону України" в Ню Йорку в цьому році, додав цій молоді ще більше сміливости в підготові подібного чергового музично-танцювального фестивалю в наступному році. Як довідуємося, оригінальні скрипти на імпрезу вже приготовив відомий наш поет, письменник і драматург Юрій Косач, що недавно приїхав з Европи. Оригінальну музику до Фесивалю приготовляють визначні українські композитори. Фестиваль, під традиційною назвою „Гомону України" відбудеться цим разом в залі одного з великих міських театрів. Технічною підготовкою Фестивалю, що відбудеться в половині наступного року, турбуються перевибрані в Метрополітальному Комітеті Володимир Бакад, Ольга Дмитрів та інші. Режисуру нового „Гомону України", темою якого будуть три добі української історії, перебрав Йосип Гірняк.

КРАЇНИ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ ПРИЙНЯЛИ ОБОРОННИЙ ПЛЯН

МІНІСТРИ ОБОРОНИ ПОГОДИЛИСЯ НА ПРИГОТОВАНУ У ВАШИНГТОНІ РЕҐІОНАЛЬНУ СТРАТЕҐІЮ.

Париж, 2 грудня. — Передбачений Атлантійським Пактом Оборонний Комітет, зложений з міністрів оборони 12 країн, що підписали цей Пакт, проголосив вчора одноголосне ухвалення виготовленої у Вашингтоні „стратегічної концепції", програми продукції і розподілу зброї та координації оборонного плянування між п'ятьма реґіональними групами цих країн. Комітет відбув вчора своє засідання, що його попередили наради т. зв. Військового Комітету, зложеного з шефів штабів договірних країн. Ці наради відбулися у вівторок і він, разом з рішеннями Оборонного Комітету, „завершили основне завдання організації і оформлення договірних цілей" — говориться в офіційному повідомленні. Черговим кроком буде організація реґіональних оборонних структур та подрібне стратегічне і тактичне плянування, необхідне для здійснення приготованих у Вашингтоні та апробованих в Парижі широких зарисів загальної стратегії. Рішення конференції в Парижі були необхідні для вможливлення президентові Трумановi звільнити ухвалені Конґресом фонди на т. зв. програму військової допомоги. Американський секретар оборони, Луїс Джансон, був предсідником конференції Оборонного Комітету, а предсідник злучених шефів штабу, ген. Омар Бредлі, проводив нарадами Військового Комітету. Негайно після закінчення нарад вони оба відлетіли до Злучених Держав.

САМОГУБСТВО ПІДСУДНОГО БІЛОГВАРДІЙЦЯ В ЮГОСЛАВІЇ.

Сараєво, 2 грудня. — Вчора тут почався великий судовий процес проти 12 старих російських емігрантів, обвинувачених в шпигунстві в користь Совєтського Союзу. На залю розправ, припроваджено тільки десятьох підсудних і суддя повідомив, що один з підсудних, сотрудник російської православної церкви в Београді, Володислав Нехлюдов, що був одним з головних обвинувачених, поповнив самогубство, повісившись два дні тому в своїй тюремній келії. Другий підсудний, бувший полковник царської армії Володимир Красільніков, важко захворів та відповідатиме перед судом після виздоровіння. Підсудні цілком або частинно потвердили закидувані їм злочини, заявляючи тільки, що інформування совєтської влади вони, як совєтські громадяни, вважали своїм обов'язком. Головним обвинуваченим в процесі є парох російської православної церкви в Београді, Алєксей Крішков, що був зв'язковим між обвинуваченими й офіціяльною шпигунською централею в совєтській амбасаді. В акті обвинувачення згадується теж трьох совєтських дипломатів, чотирьох офіцерів совєтської армії та трьох совєтських кореспондентів.

ФРАНЦІЯ ПРОТИ УЧАСТИ НІМЕЧЧИНИ В НОВОМУ ТОРГОВЕЛЬНОМУ СОЮЗІ.

Париж, 2 грудня. — Франція виступила проти пропозиції запросити Німеччину до нового торговельного бльоку, що мав би складатися з Франції, Італії, Бельгії, Голандії і Люксембурґу, як теж проти пропозиції включити Німеччину до плянованого обмеження митної тарифи і скасування експортово-імпортових обмежень між цими країнами. Становище Франції мотивується побоюваннями німецької торговельної конкуренції.

ЗАГРОЗА НОВОЇ КРІЗИ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

Париж, 2 грудня. — Вчора виникла перша загроза нової крізи створеного недавно прем'єром Бідо нового французького уряду, як міністер сільського господарства, Пієр Пфлімлін, зголосив свою відставку. Щоб не допустити до захитання коаліційної рівноваги в уряді, прем'єр Бідо проголосив, що опущений пост міністра хліборобства він тимчасово перебирає сам.

ДАЛЬШЕ ЗАГОСТРЕННЯ ФРАНЦУЗЬКО ПОЛЬСЬКИХ СТОСУНКІВ.

Варшава, 2 грудня.—Від часу арешту в Польщі французького консулярного представника Робіно під закидом шпигунства, дипломатичні стосунки між обома країнами з кожним днем ще більше загострюються. Сьогодні польський уряд наказав забратися з Польщі дев'ятьом дальшим французьким громадянам.

ПОВНЕ ЗЛОМАННЯ ЗОРГАНІЗОВАНОГО КОМУНІСТАМИ ПОЛІТИЧНОГО СТРАЙКУ В ІТАЛІЇ.

Рим, 2 грудня. — Опанована комуністами італійська Генеральна Конфедерація Праці була проголосила на вчора генеральний страйк формально на знак протесту проти смерти трьох сільсько - господарських робітників в зударі з поліцією, а фактично для провірки своїх сил в країні для „дальшої акції". Страйк, хоча мав причину, яка в звичайних умовинах могла бути переконливим арґументом, був повним заломанням, бо комуністичного заклику послухали тільки нечисленні робітники, і то тільки в північній та центральній частинах країни і тільки в більших фабриках.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ АРЕШТИ СВЯЩЕНИКІВ.

Рим, 2 грудня. — Ватиканська радіовисильня сьогодні вранці повідомила, що в останньому комуністична влада в Чехословаччині знову заарештувала 250 католицьких священиків, не зважаючи на всі обіцянки та запевнення амнестії.

В КВІТНІ ВІДБУДУТЬСЯ ЗАГАЛЬНІ ВИБОРИ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 2 грудня. — Сьогодні тут повідомлено, що в квітні наступного року відбудуться в Греції загальні вибори до парляменту. Теперішній парлямент закінчить свою працю в березні.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

ДВА НАСТУПИ: МИРОВИЙ І ВОЄННИЙ

До міжнародних видовищ останнього часу треба зараховувати безумовно дискусію на тему замирення з Советським Союзом, яка ведеться ще далі в Генеральній Асамблеї Обєднаних Держав. Американський делегат, Ворен Р. Остин, вияснюючи мирові предложення Америки, благав диктатуру на Кремлі, щоб придержувалась у відношенні до інших країн засади „жити і дати жити" і дотримувала слова, коли до чогось зобовязалась. Іншими словами Остин вимагав від Москви цього, чого вона виконати не може, а чому, вияснює це знаменито б. американський амбасадор до Совєтів, ген. Волтер Бедел Смит, в тій частині своїх спогадів, які якраз у цьому часі видрукував Ню Йорк Таймс п. н. „Цілі совєтської політики". Правда, ген. Смит не сказав нічого нового, передаючи думки про те, що „капіталізм" та „комунізм" разом в мирі жити не можуть та що ціллю Кремля була, є і буде світова революція й опанування цілого світу комуністами. Але добре, що ці речі повторено якраз у часі нової „мирової офензиви" демократичних потуг та що одночасно злучено тісно комуністичну ідеологію з російським імперіялізмом, даючи цьому ще й глибоку історичну підставу, а теж висвітлюючи ролю Комінформу, який являється продовженням давнього Комінтерну.

Як треба було надіятись, совєтський делегат, А. Вишинський, відповів на мирове предложення американського делегата черговим очерненням, зверненим у першу чергу проти Злучених Держав, а далі й проти Великої Британії, як тих, що ніби прямують послідовно до війни з СССР. Ці совєтські очернення доповнив Комінформ (Комуністичне Інформаційне Бюро), що відбув свої наради в Угорщині десь при кінці листопада і видав відозву, якою візвав усіх робітників світу, без огляду на їхні політичні та релігійні переконання, почати боротьбу проти „імперіялізму" Заходу і обовязково повалити режим в Югославії.

Таким робом маємо замісць миру війну на два фронти, одну проти демократичних потуг, а другу проти комуніста Тіта в Югославії. Та остання виповіджена такими словами, що їх здійснювання може викликати справжню міжнародну війну. В Вашингтоні кладуть головну вагу на те, що нова кремлівська погроза вказує, яким важким ударом у престиж Кремля є непослух Тіта. Британський представник в Обєднаних Державах, Гектор МекНіл, вважає відозву Комінформу „воєнним маніфестом". Знов югославський амбасадор, делегат до О.Д., Сава Н. Косанович, що тут у часі війни крутився біля совєтських представників, добачив уже тепер в поступованні Москви „загрозу миру та незалежности малих країн", чого давніше ніяк не годен був добачити, ні не міг розуміти самостійницьких змагань інших народів, гноблених Росією. Мимоходом кажучи, в Югославії — як оповідає Дмитро Дорошенко в друкованих тепер у Канаді спогадах — русофільство було так глибоко закорінене, що російська чорносотенщина розпоряджалась там по першій світовій війні як у себе дома, а російські „штаб-ротмістри" творили всякі знущання над українськими полоненими, „кидали на землю українські паспорти і топтали ногами та лаяли Україну". Та нині, як звідомляють з Сараєва, судять там 12 білогвардійців за шпигунство в користь Москви... Як скоро часи міняються і як радикально! Віримо, що час вилікує теж і американців з їхнього „традиційного" відношення до Росії, а теж і з політичної наівности, яка дораджує їм предкладати щораз нові „мирові предложення" режимам, представники яких повинні висіти на гиляці, а не засідати при дипломатичних столах.

ПОЛІТИЧНІ ПАРАДОКСИ

Парадокси і суперечності завжди були невід'ємною складовою частиною того, що розуміємо під поняттям політики. Але навряд чи були вони будь - коли такі дивні і великі, як є сьогодні. Їх безліч, але для прикладу взяти б тільки деякі грубші з міжнародного ставлення і відношення до Совєтського Союзу, Югославії та Еспанії.

Цілі бібліотеки книг, десятки тисяч свідків та мільйони всіляких інших речевих доказів доводять без найменшого сумніву, що Совєтський Союз, зглядно урядова кліка в Кремлі є найбільш злочинною, яку знає історія. Тоталітаризм, диктатура, терор, народовбивство, нужда і голод, суцільне поневолення та заперечення всіх Божих і людських прав як в совєтській закордонній так і внутрішній політиці є сьогодні вже наявними фактами, що кличуть до неба про пімсту і справедливість. До такого висновку мусіли прийти вже не тільки противники комунізму, але й самі комуністи в роді архи-комуніста Тіта, що — сказати б — на комунізмі свої зуби з'їв та що для міжнародного комунізму сам безліч всіляких злочинів поповнив.

А проте, Совєтський Союз є не тільки повноправним партнером в міжнародних політичних стосунках, але ще й одним з „великих", зі спеціяльними правами і привілеями в міжнародній організації. Чи це не парадокс? Сьогодні американський чи англійський або який інший дипломат офіціяльно заявляє про „можливість співжиття" зі Совєтами, простягає їм „руку до згоди і співпраці", а завтра, як тільки він залишить свій офіціяльний пост, пише книгу про совєтських ґенґстерів, від злочинів яких стинається кров в жилах. Совєтських урядових злочинців, що вигубили мільйони народу, запрошується підписувати конвенцію проти народовбивства. Тим самим кремлівським злочинцям, що держать в безприкладній каторзі двісті мільйонів людей, пропонується підписувати конвенцію людських прав. Справді, ніщо інше, тільки один великий парадокс.

Подібне з Тітом в Югославії. Вчора ще Тіто запивав зі Сталіном всілякі угоди на погибель демократії. Сьогодні той сам Тіто малощо не виріс на найбільшого героя в поборюванні Сталіна. Ще так недавно ввесь культурний світ обурювався і протестував, як Тіто розстрілював і вішав найкращих югославських патріотів, судив і саджав до тюрми єпископів, стріляв без розбору в американські пасажирські літаки, дувся як жаба та підтягаючи за Сталіном інтернаціонал обіцяв післати до чорта Америку, Англію та всіх інших „капіталістів". Нині той сам Тіто ще тільки офіціяльно не проголошений малощо не найбільшим захисником демократії і її цивілізації. Повторюється дослівно безглуздя зі „союзом" Сталіна під час війни, як той нагло за поділ награбованої добичі полаявся зі своїм другом Гітлером. Чи не парадокс? Та ще й який!

Всі ці політичні парадокси мають своє парадоксальне завершення в стосунках до Еспанії. Фактом є, що теперішній еспанський уряд ген. Франка є далекий від того, щоб його назвати демократичним. Але всіх анти-демократичних вчинків Франка і його кліки взагалі не можна б порівнювати зі совєтськими. Франко та його режим в Еспанії вийшов би тількищо народженим немовлям в порівнанні з диктатурами таких архизлочинців як Сталін та його недавній поплентач Тіто. Не згадувати вже за доказані прислуги Еспанії західним аліянтам під час війни та її потенціяльні можливості в теперішньому конфлікті. А проте, Еспанія є сьогодні виключена з усіх міжнародних організацій, вона є взагалі на індексі за „анти - демократичність", бо така є воля „демократа" Сталіна. Сталіна запрошувано до участи в Пляні Маршала, Тітові вже признається допомогу та дається позички, щоб евентуально придбав більше гармат, якими можна б збивати американські літаки, а еспанський нарід засуджується дослівно на поступову голодну смерть, бо він слушно вважає, що навіть в найгірших обставинах Франко все ж таки буде меншим злом ніж був би на його місці якийсь совєтський про-консуль.

Справді, парадоксальні парадокси!

Улас Самчук.

АРКАДІЙ ЛЮБЧЕНКО

Між тими, що 1941 року знайшли якусь щілину, щоб продертися до Києва, знаходився також і я. Нашим прагненням було бачити і чути живу стать — у дусі і плоті, землі предків. Моїм ще бажанням було знайти, зустріти і пізнати тих, що репрезентують духовість нації — її творців мистецького слова.

І коли в жовтні 1941 року нам вдалося добитися аж до славної, на пять поверхів, казарми совєтських письменників у Києві на Фундоклеєвській, ми знайшли її порожньою. Ні Тичини, ні Бажана, ані когось іншого зі славних орденоносних у ній не було. Всі вони в той час були в Уфі під Уралом. Нам могли лише оповісти свідки, як все то сталося.

Але все таки не всі з них вилетіли під Урал. Рік пізніше, у літку, гарного соняшного дня, я подзвонив до дверей приземного поверху бічного відділу того самого будинку на Фундуклеєвській. Мені відчинила старша жінка. Кажу кого хочу бачити. Просять увійти. Опинився у звичайній вітальні звичайного невеликого мешкання. В ту саму мить з бічних дверей, вийшов широкоплечий, середнього зросту з буйним волоссям на голові, мужчина. Називаю своє прізвище і ми вже душимось в обіймах, як два брати, що давно колись розлучились, довгі роки не бачились і нарешті зустрілись.

Аркадій Любченко. — Який я радий! Який я радий! Мамо! Маємо виняткового гостя! — звернувся він до жінки, що мені відчинила. — І як дуже до речі: саме читаю вашу „Марію" — захоплююсь і дивуюсь: як могли ви з далека так вичути і зрозуміти нашу суть. В самому настрої, в його дусі...

Сміємось, обіймаємось, тиснемо руки. Заходимо до його кабітнету. Тут вого повно. Книги й папери. Багато книг і багато картин. Ціла стіна полиць за склом і все то книги. На стінах буревій картин. Бурачек, Касіян, великий портрет господаря дому роботи Анатоля Петрицького.

Повінь запитів, окликів і захоплення. Для цього мало годин, для цього треба місяців і років. Нас ділила страшна своєю суттю межа. Я вриваюсь у світ для мене заборонений під карою смерти, я хочу безліч знати і то того справжнього, кухонного. Того, що було закритим, недоступним.

Мій співрозмовник був активним діячем всіх тих дуже важливих культурних подій, що знаменують добу Хвильового, Ваппліте, Українського Державного Видавництва взагалі. Не десятки, а сотні його колег поплатили за те своїм життям. Перед моїми очима пересувається понура, жорстока картина...

Так. Мені з цієї розмови нема нічого нового. Ми і так все то знали. Це дуже і дуже так. Але ті умови діяли на тепершні умови. То все було нам втиснуте, вимушене, вбрів нашої волі, проти наших інтересів, а в остаточному і проти інтересів самих тих, що нас до цього змушують. Найкращий доказ дні, що їх переживаємо. Німці в Києві, німці в Харкові, вони під Москвою, вони на Волзі. Українці пасивні, бо не роблять різниці

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Роман Осінчук.

СЛІДАМИ ПОПЕРЕДНИКІВ

(У 20-ліття заснування Українського Гігієнічного Товариства).

Здоровні умови на західно-українських землях ще перед першою світовою війною були в дуже жалюгідному стані. Брак соціяльно-здоровної політики й опіки австрійського уряду, особливо ж брак здоровної культури, негігієнічні житлові умови нашого селянства та його павперізація не сприяли розвиткові здоров'я нашого народу. Постійний зріст туберкульози, ревматизму та інфекційних хворіб, серед яких сипний тиф мав свої ендемічні вогнища, десяткували наш народ та створювали цілі кадри хворобливих інвалідів, а такі дитячі інфекційні захворування, як кір, дифтерія, шкарлятина й інш., та брак відповідної опіки над матір'ю і дитиною спричинювали величезну смертність серед дітей.

По першій світовій війні, що кількакратно переливалася хвилею через наші землі та змусила великий процент нашої людности жити довгими роками на воєнних згарищах у землянках, ще більше підупав здоровний стан нашого народу. Незарадність, а часто і вмисна недбалість польського уряду на наших землях створили просто жахливий стан народнього здоров'я в Галичині й на Волині. Невеличка кількість українських лікарів, хоч і пересякнених великою ідейністю, не могла нічого вдіяти для поліпшення цієї справи. Всі громадсько настроєні лікарі-українці прийшли до однозгідної думки, що з цим лихом треба боротися лише організованим способом. Роз'їзди молодих адептів медицини — студентів тайного львівського українського університету та членів Української Медичної Громади по наших селах із здоровними рефератами іще більше переконали в остаточній потребі створити якусь організацію, що взяла б цю справу в свої руки та повела б плянову боротьбу за народне здоров'я. І це не було припадком, коли рівно двадцять років тому, а саме в 1929 році, ініціятиву переведення організованої здоровної роботи на рідних землях серед рідного народу перебрали на себе найбільш ідейні та найактивніші студенти медицини під проводом великого лікаря і громадянина, професора Маріяна Панчишина.

Саме 20 років тому в кабінеті проф. М. Панчишина у Львові зібралося кілька його колишніх учнів та дали почин до утворення Українського Гігієнічного Товариства. На початках новостворене Товариство не знайшло, на превеликий жаль, належного зрозуміння і підтримки серед нашого широкого громадянства. Але завдяки великій ідейності, авторитетності і фінансовій допомозі постійного голови, професора М. Панчишина з одного боку та жертвенності в праці кількох йому близьких молодих співробітників — з другого боку, Українське Гігієнічне Т-во скоро здобуло собі признання і популярність серед нашого суспільства, особливо серед селянства. Популярні виклади на здоровні теми по містах і селах, рухомі гігієнічні виставки, курси з ділянки профіляктики, видавання летючок та популярних брошур скоро притягнули до Т-ва увагу нашого громадянства, популяризуючи боротьбу за народне здоров'я, а через курси медичних сестер, вихованиць дошкілля та дитячих садків зростали кадри здорових робітників. Не обійшлося без щоразового кидання колод під ноги Т-ва з боку тодішньої польської влади, що косим оком дивилася на роботу УГТ-ва. Але, не оглядаючись на всі труднощі, здоровна освіта простягала невтомно свої щупальці до найдальших закутин нашого краю.

Це давало змогу збирати потрібний здоровний статистичний матеріял, який далеко відбігав від офіційних даних польського уряду. Упродовж 10-літнього свого існування УГТ-во щоразу розросталося, утворивши цілу сітку своїх філій по містах, кружків по селах, кілька туберкульозних диспансерів та амбуляторій, спортових і евгенічних порадень, а перед самою війною в 1939 р. повстала перша народня туберкульозна санаторія в Гребенові. Цій піонерській роботі допомагали сотки статтей на здоровні теми у всіх місцевих українських часописах та трьохрічна майже робота власного органу Товариства „Народне Здоров'я". Українське Гігієнічне Т-во позначило свій вплив на інших ділянках нашого життя співпрацею з Маслосоюзом, Просвітою, Союзом Українок, Рідною Школою, Сільським Господарем та Ревізійним Союзом Українських Кооператив, давши почин до творення кооператив здоров'я. З розвитком УГТ, самозрозуміло, велику працю в нього вкладали наші лікарі, зорганізовані в Українському Лікарському Товаристві.

Цих кілька рядків нехай будуть милою згадкою високої ідейности та дуже корисної праці УГТ-ва у 20-ті роковини його заснування та заслуженим признанням для всіх живих і вже неживих його основоположників та робітників, а рівночасно й заохотою для всіх лікарів українського походження в Америці до громадсько-здоровної роботи на тутешньому терені.

Українське Гігієнічне Товариство з приходом большевиків на наші західні землі в 1939 р. примушене було припинити свою діяльність, але його ідеї жили далі серед наших національних установ, наприклад в Референтурі Народнього Здоров'я Українського Центрального Комітету у Львові та організації Червоного Хреста за часів німецької окупації, а тепер в установах Санітарно-Харитативної Служби на скитальщині в Европі.

(Докінчення на стор. 3-тій)

ЧЕТВЕРТИЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

4)

1948 р. УКК вислав довшу телеграму до президента Трумана, вітаючи від імені американських українців його рішучий виступ проти совєтської загрози для вольностей, миру в світі та американські заходи для припинення цеї загрози. Далі було зазначено в телеграмі, що понад 40 мільйонова Українська Нація перша впала жертвою совєтсько-російського імперіялізму вже після першої світової війни і від того часу щораз більшими жертвами продовжує свою героїчну боротьбу за визволення. Найновішим таким чинником є героїчна УПА. Рівнож висловлено протест проти совєтсько-московських агентів, які намагаються компромітувати ім'я України в О.Н.

Відкрито бюро ПАУКонференції в Ню Йорку та започатковано видавання Українського Бюлетина в англійській мові.

УКК вислав привітальне письмо першому президентові ново-створеної держави Ізраїля, Хаїмові Вайцманові, нав'язуючи до української боротьби за визволення.

Представники УККомітету з'ясували Комісії Республіканської Конвенції у Филаделфії українські побажання щодо політики Америки у відношенні до СССР та поневолених ним країн.

Зроблено інтервенцію в Департаменті Стейту у Вашингтоні і у амбасадорів Англії, Франції та Італії у Вашингтоні, в справі арештованих на совєтське домагання 26 українців на острові Ліпарі, Італія.

Проголошено збірку на політичну акцію УККомітету у висоті $50,000.00.

Представники УККомітету з'ясували українські побажання щодо плятформи Демократичної Конвенції у Филаделфії.

УКК заініціював і довший час вів розмови в Департаменті Стейту в справі радіопередач „Голос Америки" українською мовою. В червні запевнено офіційно УКК, що „Голос Америки" буде передаватися і в українській мові.

Випрацьовано обширний „Меморіял про реорганізацію східної Европи", який вручено, крім Департаменту Стейту, всім членам О.Н., міністерствам закордонних справ, бібліотекам, редакціям, тощо.

В Нюарку, Н. Дж., відбулася велика Маніфестація, при участи інших організацій і УКК, на знак протесту проти гноблення України Совєтською Росією. З промовами виступили теж американські сенатори та журналісти.

Представники КУК, УКК і ПАУК, відбули спільні наради в Торонто, Канада, в справі Світового Союзу Українців, та встановлення напрямних в дальшій праці.

У зв'язку зі смертним присудом на вояків УПА в Братиславі, УКК звернувся каблеграмом до О.Н. в Парижі та до президента Чехословаччини К. Готвальда, щоби не допустити до виконання засуду. З Канцелярії президента одержано відповідь, що справу засуджених передано під розгляд Міністерству Юстиції. На знак протесту проти цего засуду, американсько-українські ветерани — в порозумінні з УКК — пікетували чеське посольство в Ню Йорку.

Зроблено особисту й листовну інтервенцію у Вашингтоні, в справі евакуації українців з Китаю. Обі українські колонії в Тієнтзін і Шанхай були загрожені скорим поступом комуністичних військ. Евакуація була переведена місцями за надзвичайно важких обставин, але мала повний успіх. Врятовано всіх і по 300 фунтів майна на особу. Евакуовані є тепер на Филипинах.

УККомітет в спілці з Комітетом проти масового виселювання, видав брошуру Вол. Душника „Смерть і руїна на лінії Курзона" в англійській мові.

УКК привітав створення Української Національної Ради як додатне явище консолідації українських політичних сил. Це своє становище потвердив в окремій резолюції, яка була вислана УНРаді, та подана до преси. Крім того УКК нотифікував створення УНРади в Департаменті Стейту у Вашингтоні.

1949 р. УКК умовився із ЗУАДКомітетом, що стримається на певний час від ведення грошевої кампанії і коляди на політичні цілі, щоби тим дати можливість ЗУАДК зібрати більше грошей на перевіз українських скитальців з Европи.

Накладом УКК була видана книжка в англійській мові про підпільний рух української визвольної боротьби та дій УПА, під назвою „Юкрейнієн Резистенс". Книга мала сильний відгук в англо-американськім політичнім та військовім світі, як також в пресі — від Ню Йорку до Калифорнії. Серед американсько-українського загалу не знайшла книжка, на жаль, бажаної піддержки. Одержані листи від провідних мужів Америки є найкращим свідоцтвом її значення для української визвольної справи.

З нагоди засуду кардинала Міндсентія, був висланий до Св. Отця в Римі протест проти засуду, в якім було вказано на ті величезні жертви, які потерпіла від москалів українська Гр.-Католицька і Православна Церква. Протест подібного змісту був висланий і до державного секретаря Д. Ачесона.

Агенція Юнайтед Прес в Лондоні подала, яке знищення спричинили московські комуністи Католицькій Церкві за залізною заслоною, при чім поминула Українську Гр. Кат. Церкву. Ст. Шумейко подав відповідне доповнення в „Ню Йорк Ворлд Телеграм", вичисляючи поіменно українських єпископів, яких москалі заслали на Сибір або замордували.

УКК вислав Винстонові Чорчилові листа з нагоди його промови в Газі на Конференції Европейської Єдности. В листі між іншим сказано: „Віримо, що не переочите національного й політичного положення сорок мільйонового українського народу в його рідній Україні; того народу, який не творить свого уряду, а зате зазнає деспотичного правління від уряду і від чужої брутальної влади, тобто Совєтської Росії". Далі висловлено жаль, що на цей Конгрес не запрошено „провідників українського народу, перебуваючих на вигнанні, ані провідників боротьби, яка ведеться за національне й політичне визволення. Ми всетаки хочемо вірити, що Ви і Вам подібні чинники, навіть без їхньої участи є свідомі того, які глибокі й постійно зростаючі наслідки прив'язані до української проблеми".

(Дальше буде)

„Чому нічого не робиться?"

Слово до „свіжої крови".

Щоб не виглядало на напасть: питання в заголовку було звернене, між іншим, і до автора цих рядків. В два тижні після того, як ми спровадили першу групу з визначеної квоти скитальців, до мене приступили, коло церкви, декілька старших громадян і спитали:

— Ну, чому нічого не робиться? Ви казали — як приїдуть скитальці — буде читальня, сценічні виставки концерти — а тепер скитальці є і, все ж, нема нічого...

Нікуди правди діти: я був збудований такою лобовою атакою. Я сказав своїм дорогим співрозмовцям, що все це напевно буде, але перше всього мусимо влаштувати людей на праці й мешканні. Вони погодилися й заразом дали коментарі своїй нетерплячці. Вони хотіли б, щоб — як і колись був якийсь збірний пункт усіх людей громади — без різниці віровизнання, чи особистих переконань. Вони хотіли б, щоб їхні діти дістали бодай міраж життя „старого краю". Вони хотіли б... — усього того вони хотіли б, чого й ми, „нові", хочемо.

Так мовлять ці люди. Інші нічого не кажуть у голос — але напевно **всі ждуть. Ждуть, коли „свіжа кров" почне діяти і відсвіжить організм наших громад.** Деякі вже й діждалися, навіть далеко більшого, ніж сподівалися. Але інші?

Знаємо, що сливе в кожній нашій громаді по-кілька, ба, кільканадцять людей, які освітою, титулом, чи практикою в культурно-освітній роботі зобов'язані „засвітити" в своїх громадах. Отже? На чому стало?...

Фізична праця не може бути ніяким виправданням. Ті, що приїздили сюди 40-50 літ тому, не мали ані такої освіти, ані такої легкої праці (так!), — а все ж щось робили. І як робили!?...

Ми, тепер, не мусимо будувати ні церков, ні галь, ні Народних домів. Все це ми дістали готовим від наших перших піонірів. Нам лишилося тільки виповнити ці церковні й народні святині змістом, працею, життям, коротко — „гомоном України".

Гадаю, що більше на цю тему, покищо, не треба говорити. Хай же тепер усюди заговорить „свіжа кров"!

О. Н.

АРКАДІЙ ЛЮБЧЕНКО

(Докінчення зі стор. 2-гої)

між Сталіном і Гітлером. А це тому, що ми з Аркадієм Любченком не мали права зустрітися, що Тичина мусить провести своє життя орденосним рабом, що Рильський з розпачу впивається і плаче з люті, що Бажан мусів насильно вивернути свою природу, що Хвильовий пустив собі в лоб кулю, що Антоненко-Давидович пішов на каторгу, що Косинку розстрілено в потилицю... І це тисячі, і це роки і десятиліття... Ціла наша природа, всі наші живі і навіть мертві — мільйони, сорок пять мільйонів, включно до першого маршала Тимошенка і останнього колгоспного раба, — з мовою чи без мови, тепер, завтра чи за сто років...

Вже по хвилинці добряча мама Аркадія Любченка, несе для нас чай, якусь перекуску. Це в Києві. Голод і недостача. Але що це значить для українки з Київщини, де гостинність є справою чести — голод — не — голод. Час більш ніж швидко минає і коли я вже був знов на вулиці і сам, мені приходили в голову своєрідні думки. На вулиці Києва скрізь чужа мова. У будинках, на торговиці, в урядах. Бідний Тичина! БіднийРильський! Бідний Любченко! Бідні ми всі. Все тут, що нас оточує, лише умовно наше. Ми тут мало що більше дома, ніж в Парижі чи Ню Йорку. І коли Любченко хоче писати про це життя, він мусить перекладати його з чужої мови. А чи воно російське? Ні. Воно ні російське, ні українське, воно нічие і ніяке. У ньому нема ні характеру, ні стилю, воно зломане, бо воно не природне. Русофікатори може й непідозрівають, що зломавши людину в її мові, вони тим самим ломають її душу.

З Любченком йдемо далі в життя, що його нам намітила вища воля. Ми йдемо до Львова. Там він, з волі, як звичайно, власних зломаних духово креатур, попадає до німецької вязниці. Два з половиною місяці тривають тортури тієї хворої людини. 8. лютого 1944 року його нарешті випускають, але він після того на довгий час мусить відійти до лічниці. Весь той час він страждає язвами шлунка. Сильні приступи болів. Тим часом події йдуть — жорстокі і невблаганні.

В останнє бачусь з Любченком 10. січня 1945. Потсдам. Стара, клясична Прусія. Сан Сусі, дух великого Фріца. Любченко перебуває в товаристві втікачів. Каже, що чується краще, обідаємо в утульному, чистому і теплому ресторанчику, розуміється, „на картки" і мріємо видавати великий літературно-науковий журнал. Ми ані трошки не переконані, що наші мрії здійсняться, але ми живі і тому про живе думаємо. Любченко дійсно виглядає краще, ніж звичайно, має, здається, ясніші очі, мова його, як звичайно, пружна, енергійна, як і він сам. По обіді йдемо до парку Сан Сусі. Тут тепер досить порожньо, зо всього дихає історія, в повітрі чути трівогу, десь далеко небом пролітають американці, але поки що вони оминають це місце.

Біля шостої вечора прощаємось. Не думалось, що це прощання назавжди, але в наші дні це майже закономірне. Любченкові цей рік був роком останнім і дійшов він серед цього трагічного оточення, в цій трагічній гущі страшної історії до курортної місцевости Бад Кісінген в Німеччині, щоб тут спочити назавжди. Ні Харків, ні Київ, а Бад Кісінген! Це наше приречення. Воно у віках, у самій нашій природі. Воно одного разу, дасть нам право на життя вічне.

ВІСТІ з Н.Т.Ш.

Пресова конференція в НТШ.

В дні 22. жовтня ц. р. відбулася в приміщенні Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку перша пресова конференція присвячена проблемам Товариства і української науки. В конференції взяли участь редактори чотирьох українських часописів в ЗДА, а саме: д-р Лонгин Цегельський („Америка"), д-р Лука Мишуга („Свобода"), д-р Матвій Стахів („Народна Воля") і д-р Роман Криштальський („Народне Слово") та провідні члени НТШ: проф. Чубатий, д-р Шлемкевич, проф. Січинський і проф. Падох. Познайомившись з важнішими проблемами нашої науки й працями та плянами НТШ, представники преси приобіцяли в міру змоги допомогти НТШ в його важливій для науки й цілої нації праці. Приявні погоджувалися в тому, що в Америці мусить повстати культурний центр, при якому існували б центральна українська бібліотека, музей й наукова робітня, та що цю ідею повинні б перевести в життя наші чотири обезпеченеві організації.

Наукові доповіді в НТШ.

Зачинаючи з дня 26. листопада ц. р. в НТШ будуть відбуватися що другу суботу наукові доповіді з дискусією, в яких братимуть участь як члени Товариства так і посторонні науковці. Доповіді або їх зміст буде друкований в англійській мові, щоб про праці наших вчених довідався чужинецький науковий світ. Участь в доповідях візьмуть наші найвизначніші вчені передовсім українознавці. Доповіді вже зголосили такі професори: Січинський, Окіншевич, Чубатий, Ковалів, Шугаєвський, Лев, Падох. Науковими засіданнями керуватиме проф. Січинський.

Академічні Вечорі.

Заходом НТШ розпічнуться в грудні ц. р. публичні популярно-наукові доповіді (реферати), які по старій львівській традиції будуть ведені під назвою Академічних Вечорів. Вони є призначені для всього українського загалу Ню Йорку і околиці. Слухачі почують на тих вечорах в приступній для всіх формі цікаві відомости про наше минуле й теперішнє подані найкращими знавцями тих питань. Вечорі будуть відбуватися в суботи. Підготовою тих доповідей занимається д-р Шлемкевич.

Українська Культурна Рада в Америці.

Широка нарада представників наших громадських, культурних установ і преси, яка відбулася на запрошення НТШ в дні 22. жовтня ц. р., визнала потребу створення Української Культурної Ради й доручила Виділові НТШ скласти окрему комісію для підготови того діла. НТШ запросить в короткому часі представників заінтересованих організацій на перше засідання тієї комісії. По переведеній підготовці організації УКР відбудеться друга загальна нарада наших установ, яка вирішить цю справу остаточно.

Створився новий Відділ НТШ в Канаді.

Згідно з ухвалою Головного Виділу НТШ основано в Канаді окремий Відділ Товариства з осідком в Торонто. На загальних зборах, які відбулися в дні 1. жовтня ц. р., вибрано таку управу Відділу: голова — проф. д-р Евген Вертипорох, містоголова — проф. д-р Евген Бригідер, секретар — д-р Іван Тесля, скарбник — інж. Омелян Тарнавський, члени — проф. Ярослав Пастернак, д-р Іван Німчук і дир. Іван Тиктор. До Провірної Комісії ввійшли інж. Андрій Палій, д-р Юліян Геник Березовський і інж. Роман Голод. На 23 членів НТШ в Канаді в Зборах взяло участь 20 осіб. Ці установчі Збори пошанували своєю приявністю торонтонський Владика Кир Ізидор Борецький. Поміж членами Канадійського Відділу є крім визначних й заслужених українських вчених також кілька чужинецьких відомих вчених-приятелів української науки й нації, як президент університету Ватсон Кірконел та проф. Джордж Сімпсон.

Нові дійсні члени НТШ в Америці.

Велика громада дійсних членів (тобто заслужених вчених) нашого Товариства в Америці збагатилася такими відомими нашому громадянству на всіх землях науковцями: Левом Окіншевичом, бувшим деканом правничого факультету Українського Вільного Університету; професором того Університету д-ром Іллею Витановичом (Шікаго); б. директором бібліотеки НТШ у Львові Володимиром Дорошенком (Филаделфія); генералом Петром Шандруком (Ню Йорк) та проф. Михайлом Тершаківцем (Филаделфія).

Помер проф. Роман Димінський.

Не тільки український науковий світ, але ціле громадянство прийняло зі сумом вістку, що в Реґенсбурґу, в Німеччині в таборі еміґрантів помер після операції відомий й загально цінений український економіст, професор Українського Вільного Університету інж. Роман Димінський. Бл. п. проф. Димінський був активним і відданим членом НТШ і саме тепер редагував частину Енциклопедії Українознавства, яку видає НТШ. Є це чергова велика втрата нашого Товариства після недавної смерти великого вченого і громадянина й члена нашого Товариства проф. д-ра Евгена Храпливого.

Свято 75-ліття НТШ В Брукліні.

13. листопада відбулася величава академія в Брукліні з нагоди 75-ліття НТШ та Листопадового Зриву. Ці великі дві роковини пошанувала бруклинська громада при співучасті оперного співака Рейнаровича, солістки Г. Хамули, скрипака В. Цісика, прегарного місцевого хору під управою п. Улицького, декляматорки п. Л. Крушельницької і д-ра Я. Падоха, який виголосив промову. Дохід зі свята призначено в цілости на НТШ. Найбільшу заслугу в підготові свята мають о. мітрат Лотович і голова місцевих організацій п. Юліян Павчак, за що НТШ їм щиро вдячне.

18. грудня — Ювілейне Свято НТШ в Шікаго.

В довгій черзі ювілейних свят на пошану 75-літнього існування Наукового Товариства ім. Шевченка відбудеться дбайливо підготована й гарно зложена святочна академія в Шікаго. Виділ НТШ сподівається, що місцеве й довколишнє українське громадянство радо возьме участь в цім святі нашої загально-національної культурної установи. Крім приємности, що їм дасть мистецька програма, вони причиняться до розбудови нашої науки, що все стояла, а зокрема тепер стоїть на сторожі наших національних інтересів.

СЛІДАМИ ПОПЕРЕДНИКІВ

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Очевидно, що ці ідеї, може в дещо зміненій формі, можуть збудити охоту до праці серед лікарів українського походження в Америці. А людей для цієї роботи тут не бракуватиме. До ЗДА приїхало вже понад сотку українських лікарів та стоматольогів з Европи. Думаю, що знайдеться до 50 лікарів-американців українського походження на тутешніх землях, а ще немало в найближчих роках покине студентську лаву та візьметься за професійно-лікарську роботу. Чи не час тепер зібрати бодай відомості про кількість усіх нас на тутешніх теренах та створити якусь лікарську організацію, що об'єднала б нас, дала б можливість взаємного обміну думок у професійних і громадських справах, повести науково-лікарську роботу, допомогти новоприбулим скоріше врости в американський грунт, нав'язати контакт із американськими й іншими чужонаціональними лікарськими організаціями та видними представниками медицини, нарешті ближче запізнатися з професійним лікарським життям та суспільно - здоровним ладом Америки. Можливо, що новоствореній нашій організації родилася б думка про заснування українського шпиталю, що спричинився б до поліпшення здоровного стану нашого суспільства в своїх рідних умовинах й став би тривалою пам'яткою нашого тут перебування. А скільки інших питань громадського характеру чекає на наше спільне вирішення у нашій професійній організації! Чи мали б ми стояти осторонь від нашого громадського життя? Чи можемо ми байдуже дивитися на допомогу такій близькій нам організації на скитальщині, як Санітарно - Харитативна Служба? Очевидно, що перед нами виринуло б ще багато-багато інших питань.

Гурток українських лікарів уже заініціював створення організації українських лікарів в ЗДА і ці всі питання треба буде висунути на обговорення на майбутніх загальних зборах лікарів, які вже підготовляє ініціятитний комітет на кінець грудня 1949 р.

Тепер слово за кожним із нас, лікарів. Відгукнімося негайно на всі заклики ініціятивного комітету, друковані в часописах, та прийдімо громадно на наші збори. Даймо доказ, що здоровні ідеї, голошені Українським Гігієнічним Т-вом 20 років тому, нам не чужі. Берімося до громадської праці всі лікарі українського походження, як тут народжені або давно сюди прибулі, так і свіжо приїжджі, щоб у гармонійному об'єднанні щось зробити для нашого власного добра, для спільного добра нашої американської громади та для добра нашого обездоленого народу. Зробімо це, пригадуючи наше народне прислів'я: „Здоров'я — всьому голова".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БАБИЛОН, Л. АЙ.

Листопадове Свято.

Вперше в історії української громади Бабилону, Лонґ Айленд, відбулося 6. листопада велике і торжественне свято з нагоди 1-го листопада. Заходом старих еміґрантів і з поміччю нових удалося підготовити програму свята, а це є доказом, що для цеї малої горстки людей українська справа не є далека.

Українська колонія виступила спільною могутньою лавою. Тут не було ні православних, ні католиків, не було політичних партій і їх ненависти, нових і старих іміґрантів. Були тільки українці з добрим українським серцем.

Рано в гр.-кат. церкві по Службі Божій о. д-р Войнар в своїй проповіді говорить, що для нас це свято не є чуже, бо наші найближчі були учасниками цих героїчних змагань українського народу, з якого ми також походимо. По проповіді парох о. Когут і о. д-р Войнар відправили панахиду по б. п. князеві укр. церкви Кир Андреєві і по героях українських визвольних змагань. Підчас панахиди пластуни несли почесну варту з американськими і українськими прапорами.

Вечором відбулася академія силами місцевої громади. Саля, прикрашена килимами, рушниками і прапорами, була

(Докінчення на стор. 4-тій).

Третій Річний З'їзд О.О.Ч.С.У.

В днях 26 і 27 листопада ц. р. відбувся в приміщенні готелю „Бривурт" в Ню Йорку ІІІ-тій Річний З'їзд Організації Оборони Чотирьох Свобід України, в приявності біля 250 делегатів Відділів цеї організації та других установ і гостей.

З'їзд відкрив голова Організації Ігнат Білинський, вітаючи приявних делегатів і гостей, в цьому представників Білорусів УГВР і УПА та командирів і бійців рейдуючих частин УПА приявних на залі в числі десяти осіб.

Підкреслюючи вагу ІІІ-го З'їзду ООЧСУ, голова вказав на усі важливі проблеми, які чекають реалізації на американській землі, зокрема на потребу посилення в ЗДА інформативної акції про визвольну боротьбу українського народу та поглиблення активної праці в напрямі посилення збіркової акції на фонд допомоги воюючій Україні та її героїчній УПА.

В дальшому голова звернувся з проханням до учасників З'їзду, щоб вони під час нарад мали на увазі в першу чергу ці великі засади, для яких вона працює, намагаючись допомогти українському народові на рідних землях в його боротьбі за волю.

По виборі Президії і Комісій, дальше ведення нарад перейняв предсідник д-р Т. Воробець, доручуючи відчити насіпі привіти з Европи, Канади і ЗДА.

По заслуханні привітів від приявних на залі представників білорусів, козаків та різних установ предсідник покликав до звітування голову та референтів Головної Управи ООЧСУ.

З їхніх звітів приявні довідалися про пророблену в минулому році працю ООЧСУ та її Головної Управи і про висліди збіркової акції на допомогу для УПА.

Дискусія над звітами заторкнула і ідеологічну сторінку діяльности ООЧСУ, при чому, по вислуханні різних думок та поглядів на ці справи, делегатів та гостей, З'їзд одноголосно заявився за продовжуванням дотеперішнього ідеологічного напряму ООЧУ та її журналу „Вістник", як основного принципу побудови О. О. Ч. С.

Дискусія виказала, що О. О. Ч. С. У. в дотеперішній своїй праці знайшла ясно окреслені шляхи пов'язання повної лояльности супроти Америки з духовим зв'язком і працею для добра поневоленого Москвою українського народу.

По вичерпанні порядку нарад в першому дні З'їзду відбувся вечером бенкет, а опісля забава з танцями.

В другому дні нарад, в неділю, З'їзд заслухав ряд вичерпних рефератів а опісля звітів поодиноких комісій.

На внесок Номінаційної Комісії З'їзд вибрав одноголосно нову Управу ООЧСУ, доручаючи вдруге пост голови Організації Ігнатові Білинському. Нову Управу посилено висококвартісними одиницями з новоприбулої української імміграції.

В чергових точках нарад З'їзд прийняв поправки до статуту та схвалив ряд резолюцій, між іншим, вітаючи в них УГВР, Революційну ОУН, Українську Повстанську Армію, Антибольшевицький Бльок Народів (АБН) та новообрану Управу Українського Конгресового Комітету ЗДА.

Схвалено також висилку привітальних телеграм до президента Г. Трумана та секретаря стейту Д. Ачесона.

По вичерпанні програми нарад З'їзду предсідник передав слово новообраному голові п. Ігнатові Білинському, який подякувавши З'їздові за честь обрання його вдруге головою Організації, висловив глибоке переконання, що ООЧСУ може впевнено прямувати до реалізації намічених завдань в будучому, маючи за собою прихильність і поперття українського громадянства, чого доказом так чисельна участь делегатів і гостей у З'їзді.

З'їзд закінчено відспіванням українського та американського гімнів.

Учасник.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. Т., Ню Йорк, Н. Й. — Дуже прикро й нам, що в новинці про Листопадове Свято в Ню Йорку пропущено через поспіх згадку про виступ знаменитого пяніста, п. Романа Савицького, що відограв з великим успіхом композиції Лисенка, Ревуцького, Шопена та інші. Думаємо, що про це напише ще хтось з наших музикознавців в ширшім дописі про це свято.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Докінчення зі стор. 3-тої).

вщерть виповнена. Почалася вона американським гимном. Д-р Олесницький зарядив однохвилинну мовчанку, на тлі якої пані Ляндвер відіграла на фортепіяні „Ви жертвою в бою". В вступному слові о. Когут підчеркає, що мусимо доложити всіх зусиль, щоб Україна стала вільною і незалежною державою.

На сцену виходить в народніх строях діточий хор. Виконує три пісні „Ой на горі на Маківці", „Гей, видно село" і „Їхав стрілець на війноньку". Тут ніхто не міг би пізнати дітей американських українців від новоприбулих. Ці між собою найліпше розуміються, для них це все далеке, над чим без потреби ломлять собі голови їхні батьки.

Непомітно пісня стає чимраз більше сміліва. Виглядає, що це не діти, а ті борці, що вкоротці мають заповнити проріджені лави.

Збірну деклямацію з „Проклятих років" Д. Клена виконують Н. Олесницька, Х. Лужницька і Д. Мудра.

Реферат про значіння 1-го листопада мав д-р Г. Лужницький. На історичнім тлі представив стан української державности. Кожний зрив українського народу це найяскравіший доказ соборности і вічної живучости української нації. Україна стала на сторожі цивілізації і як колись спинила монголів, так тепер, зломивши гетакомби жертв, спинила на 20 літ большевицькі орди в поході на Европу. І не тільки на землях ішла боротьба, каже прелегент, всіх сил доклали теж і українці в Америці, одначе їх поміч, на жаль, прийшла запізно.

Цей самий реферат по англійськи відчитує д-р Олесницький.

Скрипкове сольо відіграв п. Я. Рудник, при акомпаніяменті панни Андерсон, а пані Ляндвер відіграла на фортепіяні українську думку.

Л. Кузів деклямує Гай-Головки „Встань Україно", а її брат Юрко, О. Олеся „Живи Україно".

Свято закінчено національним гимном.

Програма свята хоч скромна, але гарна. Між іншим вложили багато праці пані Лужницька Н. і пані Кузів М., бо їм завдячується мистецька частина свята.

Під милим враженням свята люди задержалися майже до другої години ночі в домівці і приємно гуторили. Гарний спомин цього свята лишиться довго в памяті бабилонської громади і додасть їм сили до дальшої праці.

Учасник.

БРИТАНІЯ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ПОДАТИ ІНФОРМАЦІЇ В СПРАВІ КОЛОНІЙ

Лейк Соксес, 2 грудня. Британський представник в Генеральній Асамблеї, державний секретар Гектор МекНіл, заявив вчора, що Британія відмовиться подати Об'єднаним Націям інформації в справі політичних умовин в її колоніях. Він вважає, що внесені пропозиції на цю тему є „заднодверним" і беззаконним намаганням втягнути колоніяльні народи до політики, в якій вони не мають голосу. На цю тему вже раніше приходило до гострої виміни слів між представниками Британії і Совєтського Союзу. Совєти бажали б грати ролю „оборонця" колоніяльних народів, хоча в своїй власній країні вони завели рабство, що не має собі рівного в історії.

ПОДЯКА

Отсею дорогою складаємо щиру подяку **Високоповажаним Панствам Олі і Степанові Пельц в Ню Йорку та Анастазії і Осипові Кочан в Джоліст (Іліной)** за моральну і матеріяльну допомогу нам на скитальщині та за труди і старання при переселенні нас до ЗДА. — Зокрема сердечно дякуємо Вп. Панству Пельцам за улаштування нас на новому континенті. — Хай Всевишний винагородить Їм це добром і щастям!

Надія і Марія Попель.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 3-го грудня, в годині 7:30 ввечір, в салі при Мейн улиці. — І. Бурний, секр.

ПОШУКУВАННЯ

СТЕФАН ЖУК пошукує свого вуйка **КИРИЛА СУНЯКА** з села Братковець, повіт Стрий, котрий мав би перебувати в Каліфорнії в місті Сан Матейо. Хто знає про него, або він самий, прошу писати на адресу:
STEFAN ZUK,
c/o Trembovla Inn,
105 St. Marks Pl., New York 3, N. Y.

Пошукую стрийка і тіток з роду **ДМИТРІВ** з села Доброва, пов. Долина, котрі виїхали в 1918-1919 рр. до Шікаґо, Ілл., або околиці. Хто про них знає, або вони самі, голоситись на адресу:
MICHAEL DMYTRIW,
625 Potter Street, Utica, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 2231. Друга атака.

Зловлений несподівано наглим нападом охоронця д-ра Зі...

...Тарзан підніс руки і вхопив за волосаті рамена.

Схилившися несподівано, він звільнив себе з обіймів і кинув сотворіння через свої плечі.

З лющим ревом тучний сторож скочив наперед напасливо.